

V. РЕЦЕНЗІЇ

УДК 811.161.2'243

«ЯБЛУКА ДОСПІЛИ, ЯБЛУКА ЧЕРВОНІ», АБО ЩЕ ОДИН ЗДОБУТОК ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ

Олександра Антонів

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра українського прикладного мовознавства,
вул. Університетська, 1, кімн. 233, 79000 Львів, Україна
тел.: (032) 239 43 55
ел. пошта: antonivl@yahoo.com*

Прорецензовано навчальний посібник з української мови для іноземців, які володіють українською мовою на високому рівні (С1). Звернено увагу на комунікативно-діяльнісний підхід авторки посібника, проаналізовано його структуру та змістове наповнення.

Ключові слова: навчальний посібник, види мовленнєвої діяльності, комунікативна тема, типи завдань.

Саме уривок із поезії Максима Рильського: «Яблука допіли, яблука червоні...» приходять на думку, коли береш у руки посібник для навчання української мови іноземців Олени Синчак. Червоне яблуко на обкладинці посібника для слухачів із високим рівнем володіння мовою символізує, що студенти-іноземці уже подолали досить значний шлях у вивченні мови і тепер мають закріпити ці знання.

У практиці викладання курсу «Українська мова як іноземна» склалася, на наш погляд, парадоксальна ситуація: за наявності значної кількості науково-методичної літератури, виданої в різні часи, існує нагальна потреба у підручнику нового типу, зорієнтованому на сучасний рівень розвитку лінгводидактики.

Посібник «Яблуко» став ще однією ластівкою на книжковому ринку, що гостро відчуває потребу у модерних, комунікативно зорієнтованих посібниках для навчання української мови іноземних громадян.

Олена Синчак на прикладі організації і подання матеріалу пропонує новий підхід до викладання української мови в іншомовній аудиторії – комунікативно-діяльнісний. Кожна зі складових частин завершується констатацією певної компетенції: мовної, мовленнєвої чи соціокультурної, наприклад: «тепер я вмію вживати теперішній час», «тепер я вмію аргументовано дискутувати», «тепер я знаю стереотипи про регіони України».

На нашу думку, усталена структура цього курсу (14 розділів культурологічної тематики, що охоплюють різні аспекти життя українців, а також залучення матеріалу для розвитку видів мовленнєвої діяльності) допоможе фахівцям проводити навчання української мови цікаво, нешаблонно, використовуючи аудіоматеріали до пропонованого курсу.

Заслужує на увагу те, що авторка підручника має значний досвід у викладанні української мови як іноземної під час проведення літніх шкіл в УКУ, що дозволило на практиці перевірити зібрані матеріали, а також укласти зошит для студента.

Уже перше, досить побіжне, знайомство зі структурою підручника свідчить про те, що його авторка надає перевагу комунікативній методиці навчання мови, використовує різні типи рольових ігор, ситуативних завдань.

Глибше знайомство з його змістом, способами подання матеріалу, логікою викладу та іншими складовими праці науково-методичного характеру засвідчує, що перед нами підручник, який суттєво відрізняється від уже наявних. На нашу думку, відмінності стосуються не стільки структури посібника, скільки специфіки розгляду і презентації мовного матеріалу з погляду проблем лінгводидактики.

Найпомітнішою особливістю рецензованого підручника є відхід його авторки від сухого академізму, чітка зорієнтованість на іноземну студентську аудиторію з певною сукупністю знань про культуру України. Авторка досконало володіє дискурс-аналізом, що відображено у всьому посібнику. Згадана зорієнтованість стала основним стрижнем структурної організації матеріалу. Хочеться відзначити сучасність / актуальність текстів, вміщених у підручнику.

Намагаючись зберегти баланс між смішним і серйозним, авторка багато уваги приділяє вправам для висловлення власних думок, вражень, емоцій, адже, якщо студенти починають емоційно використовувати мову, тоді ця мова перестає для них бути іноземною, а стає мовою, із якою вони себе ідентифікують і якою себе виражають. Зважаючи на це, у деяких темах подано молодіжну жаргонну лексику. Проте вважаємо, що на такому високому рівні володіння українською мовою для полегшення студентам процесу навчання варто було б запровадити систему позначок, яка б диференціювала стилістичне вживання лексики, наприклад: розмовне, діалектне, застаріле.

Авторка декларує посібник для рівня C1-C2. З огляду на вміщений матеріал рекомендуємо обмежитися рівнем C1, оскільки відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, рівень C2 вимагає більш ґрунтовного занурення у професійне життя, набуття певної комунікативної компетенції у науковій сфері, чого не відображено в запропонованому посібнику.

Відповідно подання граматики (зокрема детальне пояснення творення відмінкових форм іменника, прикметника, займенника, числівника, дієслівних форм) на такому високому рівні також зайве. Це матеріал рівня B1, тому добре було б із методичного погляду помістити цей матеріал у додатках для того, щоб студент за потреби міг скористатися підказкою.

Водночас на рівні C1 рекомендовано по-новому осмислити граматичний матеріал. Наприклад, не говорити про значення певного відмінка і його закінчення, а спробувати наштовхнути студентів на узагальнення інформації, наприклад, про вираження часу в українській мові (Р.в.: 25 лютого 1973 року; М.в.: у лютому; Зн.в.: у вівторок) тощо.

Аналізуючи додатки до посібника, можемо констатувати практичний підхід у поданні матеріалу: так авторка пропонує ставити поряд родовий і знахідний, давальний і місцевий, що полегшує сприйняття і узагальнення матеріалу, а не користується традиційним способом подання відмінкових форм.

Трактуючи культуру як “сплетіння промовлених і написаних текстів, лінгвістичний пейзаж, що складається з безлічі текстів”, авторка використовує

автентичні українські тексти в широкому розумінні: написані, промовлені тексти різних жанрів і стилів. Завдяки цьому студенти отримують більше візуальних та слухових імпульсів, щоб розвивати не тільки читання чи слухання, але й говоріння і письмо.

Усе це дозволяє говорити про методичну цілісність у викладанні української мови як іноземної. Навчання мови триває в живому діалозі, у порівнянні ідей, у дискусії.

У цілому високо оцінюючи структуру підручника, осмислення матеріалу й майстерність його презентації, гармонію форми і змісту, варто рекомендувати до друку аналізований посібник та побажати авторці й надалі тішити своїх студентів, а також академічну спільноту високопрофесійними цікавими дидактичними матеріалами.

Вказані зауваження варто розглядати лише як побажання авторці для удосконалення вкрай потрібного студентам-іноземцям підручника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Синчак О. Яблуко : підручник з української мови як іноземної / Олена Синчак. – Львів : Вид-во УКУ. – 367 с.

Стаття надійшла до редакції 05.02.2015

доопрацьована 17.02.2015

прийнята до друку 23.03.2015

THE GREAT ACHIEVEMENT FOR TEACHING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

Oleksandra Antoniv

*Lviv Ivan Franko National University
Department of Applied Linguistics,
1 Universitetska St., room 233, 79000 Lviv, Ukraine
phone.: (032) 239 43 55
e-mail: antonivl@yahoo.com*

Reviewed the textbook on Ukrainian language for foreigners who speak Ukrainian language at a high level (C1). Drawn attention to the author's communicative activity approach, the structure and content of the manual are analyzed.

Key words: text book, types of speech activity, types of tasks.